

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas I. Potestne sensus ferri in objectum absens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DIFFICULTAS I.

Potestne Sensus ferri in Objectum absens.

non desinerent. Quod si id referatur in ignobilem formam, tamen vegetantem tunc reprobabilem? Quod autem in confirmationem nostram asserti adducit recentior Suarez plicam abscissam sanguinem fungere, constat per experientiam, id non ita se habere.

ASSERO denique. *Ungues vivere.* Quamvis clarius censeantur vivere in sua radice.

RATIO. Quia augentur per introsusceptionem, quæ introsusceptio non est quidem definitivè vita, est tamen illius signum in viventibus materialibus.

DICES. Si unguis per introsusceptionem augetur, tunc omnes partes æque crescerent, sed non omnes partes æque crescunt, quia si signes unguem punctulis, puncta illa æquè à se distabunt æquè à radice. Ergo non omnes partes æquè augentur, quia deberent à se recedere, & cum illæ maculæ tandem in extremitates deveniant signum est, totum unguem non nisi per protrusionem augeri.

RESPONDENT aliqui, quod in juvenibus unguis distantiam illarum notularum rei ferant eo, quod plus acquirant quàm deperdant licet in unguibus senum non deprehendatur major distantia. Nec urget quod illa signa tandem in extremitates desinat, ut ex hoc probetur non, augeri illos per introsusceptionem poterunt enim adhuc per fibras bene trahere à radice alimentum.

RESPONDERI etiam posset. Quod si cætera essent paria etiam illa signa magis à se distarent, sed quia obest caro ad latera circumposita, hinc fit ut nonnisi illam partem notabilius vergant, ubi non est obstitentia carnis tandemque in extremitates defluant, forteq; ipsa figura qualem illis natura providit facit ut non possint diducere situm.

Deniq; ipse modus crescendi unguium scilicet latior in extremitatibus ostendit illos vivere, quia etiam dilatantur arbores ratione frondium, & si hic esset nonnisi mera protrusio non esset ratio illius dilatationis, deberet enim proportionari foramini, ut ita dicam per quod protruditur. Quod autè magis crescant in morbidis non probat illos vivere, sed ostendit in illis plus reperiri materiæ ad illorum pullulationem. In his tamen quidquid placuerit teneri potest.

QVÆSTIO III.

De Potentiis Materialibus.

DE distinctione potentiarum agetur infra ubi de anima rationali potentiisq; immaterialibus. Ipsæ potentie Materiales dividuntur in internas & externas. Externæ sunt, quinque sensus. Internæ autem, sensus communis & appetitus sensitivus, seligemus circa hæc quæ sunt magis disputabilia.

DICENDUM est 1. *Potentias materiales externas non percipere naturaliter objectum absens.*

Probatur experientia: Quia nemo experitur se videre rem absentem, nec audire vocem nemine loquente. Neq; valet si dicas per breve tempus durare posse species objecti, nam quamvis hoc foret verum de aliquibus non tamè universaliter de omnibus, & ita videmus quod species visibiles imitentur naturam lucis, quæ non durant luminoso ablato, quod autem durent aliquantulum species soni sustinet Ariaga. Quod autem non durent species visus, rejici id debet in naturam specierum à posteriori nobis cognitam.

DICENDUM 2. *Divinitus fieri posse ut oculus videat objectum non existens.*

PROBATUR. Quia non implicat contradictionem, ut Deus per suam omnipotentiam producat speciem objecti non existentis uniatq; illam sensorio. Ergo tunc elicitur visio, nam habebit omnia complementa videndi, nec ad sensorium spectat discernere, undenam ortæ illæ species.

Non implicat item ut sine positione speciei suppleat Deus concursum speciei ut compleat potentiam ad eliciendam sibi proportionatam sensationem. Ita docet Oviedo Controversia 4ta animastica Puncto 4to. Contra utrumque Suarez & contra Conimbricenses in quantum docent fieri non posse divinitus ut sine specie produci possit sensatio supplente scil. Deo concursum speciei, ut complente potentiam.

OBJICIT 1. recentior Suarez. Sensus non possunt ferri extra suum Objectum, qualis est sola res sensibilis, res autem sensibilis non est nisi existens & quæ sit præsens saltem apparenter.

RESPONDETUR. Sensus posse ferri extra suum objectum naturale licet non possit ferri extra suum objectum obedientiale; Nego autem quod intra objectum obedientiale oculi non contineatur objectum non existens. Imò cum eodem modo se habeat in ordine ad præsentari sive in se existens diffundat species, sive ex illo absente construeretur species, censendū erit, quod ad pernosendum objectum alterutro ex his modo habens ab intrinseco possit moveri potentia, adeoque ad illud noscendum inchoatam ut vocant vim habebit; dico rursus objectum sensus esse sensibile vel in se vel in aliquo loco, ejus seu concursus supplente.

OBJICITUR 2. Impossibilis est visio quæ nihil videat: Ergo visio non existentis objecti est visio quæ nihil videt: Ergo visio non existentis objecti est impossibilis, Major probatur, quia si possibilis esset visio quæ nihil videat, & esset visio & non esset, esset ut supponitur, non esset

esset autem, quia æquè nihil videret ac cum non erat, sed cum non erat, non erat visio. Ergo etiam cum nihil videt non est visio Minor principalis probatur. Quod videt non existens nihil videt, cum & ipsum non existens sit nihil, sed visio non existentis objecti, videt non existens: Ergo nihil videt.

RESPONDETUR. Committi hic fallaciam Accidentis ex diversa acceptione termini Nihil, quod sic ostenditur in simili. Impossibilis est intellectio quæ nihil intelligit. Sed Intellectio non existentis objecti est intellectio quæ nihil intelligit: Ergo Intellectio non existentis objecti est impossibilis. Porro hæc diversitas acceptionis termini Nihil in hoc consistit, quia ly Nihil significat non esse objectum, circa quod versetur illa visio & quod non attingat quidquam, & in hoc sensu vera est Major. Ly autem Nihil in minori positum supponit pro objecto aliquo quod videtur quamvis non existens, seu non positum extra causas.

ADDO. Quando dicimus videri objectum non existens non est hic sensus quod negatio videatur, sed tantum sensus est videri objectum etiam si illud objectum non sit præsens, vel non existat.

INSTABIS. In visione non videntur species ut infra dicetur, sed ipsum objectum quod tunc neque apparenter est, hoc ipsum sic aliter proponitur. In visione duo ex parte objecti pensari possunt. Primo concursus effectivus. Secundo ipsa terminatio, & quamvis illud prius concedatur posse suppleri à Deo, non videtur quomodo ratione terminativam supplere possit Deus præcipue cum ratio termini sit in genere causæ formalis. Deus autem concursum in genere causæ formalis supplere non possit.

RESPONDET OVIEDO. Objectum pure ex ratione terminandi non influit. Ergo adhuc ut objectum terminet actum non requiritur illius præsentia. Hæc responsio non satisfacit. Nam ex eo quod terminet colligi potius debet, terminationem illam suppleri non posse cum nihil suppleat nisi genus causæ efficientis, & certe si suppleret Deus rationem termini, vel suppleret seipso, & sic non illud objectum non existens, sed Deus videtur illa visione, quod est impossibile, vel suppleret faciendo apparentiam objecti, & sic habet intentum objectio, & licet hoc quod est terminare sub ista formalitate nihil faciat physice in genere causæ efficientis, facit tamen in genere causæ formalis extrinsecæ. Quod autem addit Oviedo non minus terminat actum quo dico Petrum currere Petrus currens quam visio, qua video parietem album, & tamen ad illud prius non requiritur præsentia Petrus currens. Ergo nec requiritur ad visionem existentia objecti, hoc in quâ quod addit non convinceret oppositos, quia ab objecto dicerent, terminatur cognitio non nisi intentionaliter, hinc

etiam naturaliter non potest intelligi non existens, jam autem visio non terminat objectum physice, unde etiam naturaliter non existens, videri non potest.

RESPONDETUR 2. Aliter eo casu imprimis visionem non esse visuram species sed ipsum objectum, hoc autem quod est illo casu videre objectum nihil aliud erit, quam elicere illam sensationem quam eliciisset potentia si præsens fuisset objectum. Quod si quæres quomodo eo casu objectum terminabit visionem, dico hoc sensu, quia illa visio non erit alicujus alius representatio sensibilis, nisi ejus cujus concursum, completionem, determinationem per speciem &c. &c. supplet Deus.

Quod si quæras: Quod autem assumit Objectio Deum non nisi in genere causæ efficientis supplere posse concursum formalem, id etiam eo casu verificabitur, quia faciet produci illam visionem, quæ producta fuisset, si præsens fuisset objectum.

ADDO. Instantiæ hujus totum hunc cardinem in hoc verti, quia hoc quod est ab objecto absente terminari visionem imaginatur aliquid esse aliud, quam hoc quod fit ipsamet representatione producta à potentia representante hoc & non aliud, & hoc ipso objectum absente terminat illam visionem, quia illa visio hoc & non aliud repræsentat.

DICITUR 3. ex Conimbricensibus. Sunt externi sensus talis naturæ ut tendant in objecta prout se habent hic & nunc, i. e. prout conditionibus materialibus situs, distantia, quantitatis affecta existunt, adeoque ut sunt præsentia à parte rei vel saltem ut repræsentantur ut præsentia.

RESPONDETUR. Verum id esse secundum vires naturæ præcisè. Sed eritne illa visio vitalis? affirmativè responderi potest. Ratio, quia erit ab intrinseco parumque referet potentia, sive ab existentia objecti compleatur, ut exeat in suum actum, sive compleatur à Deo in indebitis circumstantiis offerente concursum.

Continuatur solutio Argumentorum.

OBJECT 4. Mastrius Disput. 5. num. 23. Cognitio intuitiva per hoc essentialiter ab abstractiva differt, quia dicit respectum transcendentalem ad objectum in se præsens, cum abstractiva notitia præseindat ab existentia objecti. Ergo cum cognitio externorum sensuum sit intuitiva, & respectus transcendentalis sit realiter identificatus fundamento, non poterit ab intuitivo actu, neque à Deo separari.

RESPONDETUR. Negando Majorem. De differentia autem harum notitiarum dictum in 1. parte Disp. 7. num. 94. & hic Disp. 4. quest. 1ma. Cognitio quidem ex vi cognitionis dicit respectum transcendentalem ad Objectum. Sed nego quod dicat hunc respectum ad objectum in se præsens, nec hoc probatur.

INSTAT

INSTAT Idem. Ad hanc notitiam non posset species objecti concurrere, quia hæc ex sua ratione est productiva cognitionis intuitivæ, cum sit nata repræsentare objectum verè præsens, quare hæc cognitio deberet produci totaliter à Deo.

RESPONDETUR. Negando sequelam; Concedo quòd species sensibilis ex sua ratione sit productiva cognitionis intuitivæ; sed nego visionem objecti non existentis, non fore intuitivam. Concedo quòd illa species naturaliter sit nata repræsentare objectum verè præsens, sed nego quòd obedientialiter non sit nata repræsentare objectum absens.

OBJICIT quintò Idem Disput. 6ta num. 328. Notitia identificat sibi respectum tendentiæ in objectum ut terminum & quidè tanquam respectum, & quidè tanquam speciem transcendentalem, talis autem respectus identificatur cum fundamèto, unde quælibet notitia dicit duos respectus, unum in quantum accidens, quo respicit subiectum alium respectum sibi identificat, in quantum notitia quo respicit objectum, & iste respectus est essentialiter primus; quia notitia potest stare sine primo, non potest sine hoc secundo. Essentialitas tamen huius respectus, quem dicit notitia ad objectum, non est ratione moventis & causantis, sed in ratione terminantis, hoc autem Deus supplere non potest.

RESPONDETUR. Concedo quòd notitia intuitiva identificet sibi respectum tendentiæ in objectum ut in terminum; Sed nego istum terminum debere esse præsentem; Concedo quòd rationem terminantis non possit Deus supplere in objecto, si enim Deus suppleret rationem terminantis in objecto, jam non illud objectum, sed Deus cognosceretur, hoc enim terminat notitiam quod noscitur, sed quantumvis Deus rationem terminantis supplere non possit. Nego quòd hæc ratio terminantis ab objecto præsentari non possit, quantumvis objectum non sit existens, cum etiam in abstractiva notitia objectum retineat rationem terminantis, & tamen abstractiva notitia attingit non existentia.

INSTAT Idem. Intuitiva notitia per hoc distinguitur ab abstractiva quòd intuitiva sit rei existentis & præsentis in se, habetque in se annexam relationem realem & actualem ad ipsum objectum. Unde non potest esse talis cognitio nisi cognoscens habeat actualiter ad objectum talem habitudinem, quæ necessario requirit extrema inter se actu & realiter distincta. Unde etiam S. Paulus appellat intuitivam notitiam, notitiam facie ad faciem.

RESPONDETUR. Ex dictis in explicatione notitiæ intuitivæ & abstractivæ, constat, non per hoc quod assumit objectio distingui has notitias; & quidem licet intuitiva notitia dicat respectum realem actualem ad objectum, non erit necesse objectum illius esse actu præsens & exi-

stens; nam etiam notitia abstractiva, dicit relationem realem & actualem ad suum objectum, hoc enim est imbibitum in essentia ipsius notitiæ ut ita referatur ad suum objectum, & tamen notitia abstractiva non indiget existentia objecti. Rursus Omnipotentia dicit relationem realem actualem ad creaturas possibiles ab æterno, nec tamen ab æterno existerant creaturæ realiter. Unde universaliter docetur quòd Relatio transcendentalis non requirat existentiam termini. Talis autem est relatio notitiæ ad objectum. Quomodo autem tunc videnda sit res facie ad faciem, videatur loco citato in prima parte.

DIFFICULTAS II.

De Potentia visus, tactus, illasque concernentibus.

ASSERO imprimis *visionem non fieri per emissionem radiorum.*

RATIO. Tum quia aliàs Visio, non esset actio vitalis, utpote non nata esse immanens. Quod si dicas intervenire illic adhuc factionem visionis in oculo; Non stabis jam in tuo sensu, qui ponebat visionem fieri per emissionem radiorum, multiplicasque sine necessitate radios visionis; Tum quia nulla necessitas, & nulla experientia probat hanc emissionem & ex altera parte, alii sensus, operationes suas recepta specie in potentia exercent, sine ulla simili emissionem; neque enim sunt aliqui radii ex potentia auditiva emissi qui capiant sonum.

Aliter probat idem assertum recentior Suarez. Quia vel reverterentur illi radii, & hoc non, quia non est credibile, cum videmus stellam, nostros radios ad illam pertingere in tanta distantia, & reverti. Deinde hæc reversio fieret per reflexionem, & non semper oculus impingit in objectum sufficienter obfistens ac reflectens, & talis est stупpa. Quod si tales radii non revertuntur, emissio illorum debilitaret potentiam non juvaret. Sed responderi posset huic rationi. Sicut enim credibile est à posteriori, nos videre stellam in tanta distantia, illamque posse jaculari suas species usque ad oculum; sic & oppositi, nisi aliunde convincantur, dicent posse oculum radios suos jaculari. Quod ait de refractione, dicerent oppositi: rem subtilem, qualis est ipse radius, à quocunque corpore refringi posse; & quamvis non refringerentur illi radii, nec redirent ad oculum, non sequeretur exinde potentiam debilitandam; quia nulla potentia exercens suos actus, per se debilitatur, nisi ex accidenti, vel ad maximum posset fatigatio admitti in oculo, non nisi tunc, cum nos etiam illam experientiâ admittimus. Quando autem inquirat si visio sit per emissionem specierum, cur perspicillius utamur? ad hoc dici poterit, quòd sicut in communibus principiis, juvant perspicilla,

† (L)

lia,